

KPK REPUBLIKA SLOVENIJA
KOMISIJA ZA PREPREČEVANJE KORUPCIJE
INTEGRITETA | ODGOVORNOST | TRANSPARENTNOST

Praktični primeri obstoja nasprotja interesov in upravljanje tveganja nasprotja interesov ter izvajanja vplivanj v kadrovskih postopkih

Katja Mihelič Sušnik

Vodja službe za nadzor in preiskave

Ljubljana, 20. 11. 2020

KAJ JE NASPROTJE INTERESOV

okoliščine, v katerih **zasebni interes uradne osebe** ali osebe, ki jo subjekt javnega sektorja imenuje kot zunanjega člana komisije, sveta, delovnih skupin ali drugega primerljivega telesa, vpliva ali ustvarja videz, da vpliva na nepristransko in objektivno opravljanje njenih javnih nalog

OBRAVNAVA NASPROTJA INTERESOV V ŠTEVILKAH

Leto	2017	2018	2019
št. vseh zaključenih zadev nasprotja interesov	75	104	90
št. zadev nasprotja interesov poslovodnih oseb v javnih zavodih	16	28	30
št. zadev nasprotja interesov članov sveta zavoda v javnih zavodih	0	4	5
št. zadev nasprotja interesov občinskih funkcionarjev	5	24	24

KDO SO URADNE OSEBE?

Poslovodne osebe

- »poslovodne osebe« so direktorji in člani kolektivnih poslovnih organov javnih agencij, javnih skladov, javnih zavodov, javnih gospodarskih zavodov in drugih oseb javnega prava, ki so posredni uporabniki državnega proračuna ali proračuna lokalne skupnosti, **pravnih oseb, ki jih je ustanovila država ali lokalna skupnost, javnih podjetij, gospodarskih družb in drugih pravnih oseb, v katerih imata država ali lokalna skupnost večinski delež ali prevladujoč vpliv.**

KDO SO URADNE OSEBE?

- Člani organov upravljanja, vodenja in nadzora v subjektih javnega sektorja
 - npr. člani sveta javnih zavodov; člani nadzornega sveta družb v državni lasti

KDO SO DRUŽINSKI ČLANI?

zakonec, otroci, posvojenci, starši, posvojitelji, bratje, sestre in osebe, ki s posameznikom živijo v skupnem gospodinjstvu ali v zunajzakonski skupnosti

USTREZNO UKREPANJE

SAMOIZLOČITEV / **IZLOČITEV** iz celotnega postopka obravnave in odločanja (npr. pri družinskih članih ni dvoma o izločitvi) in **PISNO** obvestilo predstojniku

USTREZNO UKREPANJE

Predvsem v primerih nastanka okoliščin, ki izvirajo iz osebnih, poslovnih in političnih stikov, je dejansko nasprotje interesov bolj odvisno od tehtanja okoliščin, zato uradna oseba z delom v zadevi preneha ter PISNO obvesti predstojnika, ki o njeni izločitvi PISNO odloči z obrazložitvijo odločitve.

POMEMBNO

- Jasno razvidna **izločitev posameznika iz zapisnika** – pisnost glede celotnega postopka izločitve.
- **Izločitev posameznika v celoti** – torej iz postopka obravnave, razprave in odločanja – vzdržanje pri glasovanju ni dovolj.

NAJPOGOSTEJŠA PODROČJA NASTANKA NASPROTJA INTERESOV IZ PRAKSE

- **POSTOPKI KADROVANJ – ČLANOV SVETA JAVNIH ZAVODOV KOT POSLOVODNIH OSEB**
- **POSTOPKI ZAPOSLOVANJ**
- **POSTOPKI DODELJEVANJA SREDSTEV**
- **NAJEMANJE ZUNANJIH IZVAJALCEV, SVETOVALCEV**

POSTOPKI KADROVANJ – LOKALNA RAVEN

- **Občinski svetnik** je član komisije za volitve in imenovanja, ki vodi postopke izbire predstavnikov ustanovitelja v svetu javnega zavoda, katerega lastnica je občina – **občinski svetnik je sam ali pa njegov družinski član kandidat za člana sveta zavoda/člana nadzornega sveta npr. komunalnega podjetja** – občinski svetnik **se ne izloči ter razpravlja, glasuje na komisiji, nato pa še na seji celotnega občinskega sveta** – 2x se je znašel v nasprotju interesov

POSTOPKI KADROVANJ – LOKALNA RAVEN

- **Občinski svetnik** sicer postane **član sveta javnega zavoda / nadzornega sveta komunalnega podjetja**, ki v nadaljevanju objavi **razpis za poslovodno osebo javnega zavoda / komunalnega podjetja**.
- Občinski svetnik (član sveta zavoda) se **prijavi na razpisano delovno mesto** in **se ne izloči iz postopka obravnave kandidatov** – pri tem je prisotno tudi tveganje neenakopravne obravnave kandidatov

POSTOPKI KADROVANJ – IMENOVANJA PREDSTAVNIKOV MINISTRSTEV V SVETE ZAVODOV IN PODJETJA

V navedenih postopkih komisija sicer **zaznava tveganja za nastanek nasprotja interesov**, ampak v večini primerov do kršitve nasprotja interesov ne pride, ker se v postopkih **v večini primerov izvajajo vplivi ter neetične in nezakonite zahteve** članom nadzornih svetov ali članom svetov zavodov ali pa kriteriji in merila za izbor kandidatov niso postavljeni oziroma upoštevani.

PRIMER VPLIVANJA MINISTRSTVA NA IZBIRNI POSTOPEK POSLOVODNE OSEBE V JAVNEM ZAVODU

- Na posameznih področjih **ministrstva podajajo soglasja k predlaganemu kandidatu za poslovodno osebo javnega zavoda**, ki jo je sicer izbral in predlagal svet javnega zavoda. V svetu javnega zavoda ima ministrstvo tudi svojega predstavnika – kot predstavnika ustanovitelja. V več primerih so **ministrstva že med postopkom izbire poslovodne osebe vplivala na svoje/ga predstavnika/predstavnike** oziroma na koncu postopka iz neznanega razloga – **ker je bil izbran drug kandidat, niso podala soglasja**. Posledično so celo **zamenjali svoje predstavnike** v svetu zavoda.
- Enako se **dogaja na občinski ravni**.

PRIMER NETRANSSPARENTNO IN NESLEDLJIVO VODENEGA POSTOPKA IZBORA ČLANOV NADZORNEGA SVETA NA PRISTOJNEM MINISTRSTVU

Postopki izbire in imenovanj **članov nadzornih svetov družb v lasti Republike Slovenije**, ki so ustanovljene neposredno z zakonom, poteka na **resornih ministrstvih**, ki vodijo postopke izbire ter nato predloge posredujejo Vladi RS, ta pa v potrditev tudi Državnemu Zboru RS.

PRIMER NETRANSPARENTNO IN NESLEDLJIVO VODENEGA POSTOPKA IZBORA ČLANOV NADZORNEGA SVETA NA PRISTOJNEM MINISTRSTVU

- V teh primerih je komisija večkrat ugotovila, da so **ministrstva postopke izbora vodila brez ustreznih meril in kriterijev**, da iz postopka **ni mogoče razbrati, zakaj so bili nekateri kandidati sprejeti** v ožji izbor, drugi, ki izpolnjujejo vse pogoje pa ne, razvidna je bila **neenakopravna obravnava kandidatov** ter tudi **vplivi zunanjih oseb v smislu sugeriranja kandidata**
- Podana so bila **priporočila v smeri zagotavljanja transparentnosti, enakopravne obravnave kandidatov, sledljivosti postopka ter ustreznega upravljanja vplivanj.**

Prijava neetičnega oz. nezakonitega ravnanja (24. člen ZIntPK)

- (1) Uradna oseba, ki iz utemeljenih razlogov meni, da se od nje zahteva nezakonito ali neetično ravnanje ali se s tem namenom nad njo izvaja psihično ali fizično nasilje, lahko takšno dejanje prijavi nadrejenemu ali osebi, ki jo ta pooblasti (v nadaljnjem besedilu: pristojna oseba).**
- (2) Če ni pristojne osebe, če se ta na prijavo pisno ne odzove v roku petih delovnih dni ali če je pristojna oseba tista, ki od uradne osebe zahteva nezakonito ali neetično ravnanje, je za prijavo iz prejšnjega odstavka in za postopek z njo pristojna komisija.
- (3) Pristojna oseba ali komisija na podlagi prijave oceni dejansko stanje, po potrebi izda ustrezna navodila za ravnanje in ukrene, kar je potrebno, da se preprečijo nezakonite ali neetične zahteve ter nastanek škodljivih posledic.

Postopek s prijavo suma koruptivnih ravnanj in drugih kršitev ZIntPK

- Prejeta prijava
- Postopek, uveden na lastno pobudo

PRIJAVITELJI:

- Anonimni
- Znani
- Prikriti (žvižgači – dobroverni prijavitelji)

ZAŠČITA PRIJAVITELJEV

- Komisija **ščiti identiteto prijaviteljev**; o razkritju identitete lahko odloči le sodišče, če je to nujno potrebno za potrebe zaščite javnega interesa ali pravic drugih.
- Sankcioniranje osebe, ki poskuša ugotavljati identiteto (dobrovernega) prijavitelja, ki želi ostati anonimen.

ZAŠČITA PRIJAVITELJEV

- Če bi bil **prijavitelj deležen povračilnih ukrepov**, mu komisija pri zagotavljanju pravic delovnopравnega razmerja lahko nudi pomoč pri ugotavljanju vzročne zveze med prijavo in povračilnimi ukrepi in tudi **pozove delodajalca da s povračilnimi ukrepi preneha.**

Postopek s prijavo suma koruptivnih ravnanj in drugih kršitev ZIntPK

- najprej **predhodni preizkus prijave**, kjer se preveri verodostojnost navedb – javne evidence, državni organi ter drugi subjekti javnega in zasebnega sektorja – **zaključek zadeve z zavrnitvijo, zavrženjem, odstopom ali pa z nadaljnjo preiskavo–nadaljnji postopek.**

Postopek s prijavo suma koruptivnih ravnanj in drugih kršitev ZIntPK

- **IZVEDBA PREISKAVE** (dodatna dokumentacija, razgovori z obravnavanimi osebami, pričami...)
- Priprava zaključnega dokumenta: ugotovitve o konkretnem primeru, priporočilo, načelno mnenje, poročilo,... (sprejme senat komisije)

Postopek s prijavo suma koruptivnih ravnanj in drugih kršitev ZIntPK

- Kakršnokoli izvajanje političnih in drugih pritiskov ter neetično vplivanje na neodvisno odločanje članov organov vodenja in nadzora je potrebno ustrezno razkriti in ravnati v skladu s [Protokolom za ravnanje članov nadzornih svetov ob izvajanju političnih in drugih pritiskov ter neetičnem vplivanju na neodvisno odločanje, ZNS, KPK, 2019](#)

KPK REPUBLIKA SLOVENIJA
KOMISIJA ZA PREPREČEVANJE KORUPCIJE
INTEGRITETA | ODGOVORNOST | TRANSPARENTNOST

Vprašanja preko zoom in komentarji